

harczoljunk, mert az uralkodó osztálytól lépésről-lépésre kell meghódítanunk jogainkat és teljesen csak akkor érjük el célunkat, ha majd a kiváltságos osztályt sikerül teljesen kiszorítanunk az előjogok várából. A kormány által készített törvényjavaslatoktól már csak azért sem várhatunk sokat, mivel azok a mi hozzájárulásunk, megkérdőjelezésünk és beleszólásunk nélkül készülnek; határoznak rólunk — nélkülünk. Ha a kereskedők, gyárosok, nagybirtokosok valamely érdekét kell törvényhozás útján biztosítani, akkor a t. kormány kikéri a kereskedelmi kamarák, az érdekelt testületek és egyének véleményét. De ki kérdez valamit a munkásoktól, a munkások szakszervezeteitől? Ki a fene törődik mi velünk? Ki kíváncsi a mi véleményünkre? Ki törődik azzal, hogy mi jajtunk-e vagy mosolygunk, mikor a mi bőrünkön operál a modern államből-esseg? Igen, a közigazgatási hatóságokat felszólította a kormány, hogy mondjanak véleményt a munkáskérdés szabályozásáról. De kik a közigazgatási bizottságok tagjai? Gyárosok, földbirtokosok, tőkepénzesek. Hogy ezek mennyire szívükön hordják a munkás-osztály érdekeit, azt mi nagyon jól tudjuk; éppen ezért előre meg tudjuk becsülni „a mi érdekünkben” készülő törvényjavaslatok értékét. A kormányhoz ebben a tárgyan fölterjesztett vélemények közül érdekesnek tartjuk dr. Lukács Györgyét, a békési főispánét. Lukács kimondja, hogy a munkások gyülekezési és egyesülési jogát nem szabad korlátozni, mivel az ilyen korlátozás teljesen céltalan dolog; általa a munkásmozgalom csak nyer intenszivitásban, mert a munkásokra szájkosarat alkalmazni nem lehet és ha nyíltan nem beszélhetnek, annál buzgóbban terjesztik egymás közt a szociáldemokrata eszméket a magánéletben és főképpen a munka közben. A főispánnak ez a — bizonyára tapasztalatokon alapuló — véleménye tanulságul szolgálhat a kormánynak, de a munkásoknak is. A kormány tudomásul veheti, hogy igazságtalan, erőszakos intézkedésekkel igazságos mozgalmunkat el nem fojthatja; munkás elvtársaink pedig meggyőződhetnek arról, hogy igazságos ügyünk diadalát semmiféle hatalom meg nem akadályozhatja, ha mi összetartunk, felelmet nem ismerünk és elveinket terjesztjük meg nem szűnünk. — Szintén érdekes — de más értelemben — Lukácsnak ama tanácsa, hogy „szigorú megtorlással kell fellépni mindazok ellen, a kik a munka el nem vállalására, abban-hagyására, vagy a munkások követelésére szövegben, írásban, vagy sajtó útján igyaznak.” Ismerjük már ezt a nótát. A kormány és kreaturái kórusban ordítják a „szigorú intézkedések” szükségességét. De vegyük tudomásul, hogy nincs törvény, nincs hatalom, nincs erőszak, melylyel minket, öntudatra ébredt munkásokat a jogainkért való igazságos küzdelemtől eltéríthetnek; a munkás-osztály vezetői tudni fogják kötelességüket, tovább is a munkások szervezésére és fölvilágosítására fognak törekedni; ha a kimondott szóért eltolonezolja az egyiket, támad száz követője; ha az írott szóért börtönbe vetnek kettőt, nyomukba lép egy légió. A munkásság pedig tudja, hogy milyen erős fegyvere a munkás-sajtó és nem fogja engedni, hogy ezt a fegyvert a hatalom kiüsse kezéből. Az üldöztetésre még fokozottabb és elkeseredettebb küzdelemmel fogunk felelni. Aztán majd megváltik, ki lesz a győztes: az erőszak-e, vagy a halhatatlan igazság?

Munkások sorsa. Baranya-Szabolcsról azt a szomorú hírt kapjuk, hogy ott a múlt héten két szerencsétlen munkás vesztette életét a bányaigazgatóság gondatlansága következtében. F. hó 6-án Sebestyén Ignác bányász lezuhant a felhúzó kosárból és a mélységben lelte halálát, 7-én pedig Lantos Márton érte hasonló sors. Szerencsétlen munkástársaink már a földben pihennek és a kutya sem ugat utánuk; senki sem kutatja, hogy ki és mi okozta az ő szomorú végüket. Mi megmondjuk kérdezetenlül: a bányaigazgatóság a bűnös, a minek bizonyossága az is, hogy az igazgatóság, okulva a szomorú példán, mindjárt másnap megtette az addig elmulasztott óvó-intézkedéseket. Bizony a munkás élete olesó és a méltóságos nagy urak nem igen veszik a szívükre, „ha egyet elvisz az ördög, akad helyette tíz más.” Ez az elv járja a szabólesi közénbányában is. Sokat dolgozni, sokat produkálni, ez a fődolog; a munkások egészségével és életbiztonságával pedig édes keveset törődnek a mi uraink. A kereset is nyomoruságos. Sokszor a bányász a legmegfeszítettebb munka mellett is alig keres meg napi 80 krt és ha bérjavításért könyörögnek a munkások, akkor kurtán és gorombán vegeznek velük. Fájdalom, nem tanácsolhatjuk társainknak, hogy ne jöjjenek Szabolcsra dolgozni, mert a mai rendszer mellett a munkás kénytelen vérért és velejét száraz kenyér-hajért is odaadni. Panaszkodás ezen az állapoton nem fog segíteni; csak az erős szervezkedés és az ezen alapuló szívós ellenállás.

A bolondgombák hazája. A termékeny Bácskát illeti meg ez a diszes cím, mert sehol az országban annyi örülség, annyi maszlagos gondolat nem terem, mint ottan. Tudnivaló, hogy Bács-Bodrog vármegye alispánja az a providenciális férfiú, aki kimondta a nagy eszmét: a szocializmust a vallás erejével kell elfojtani, megsemmisíteni és ezen eszmét megvalósítandó, egy csodálatos körlevélben hitta föl meggye „hazafias lelkeskedő papságát” a nagy csatára. És azóta Bácsországban a szocializmus csakugyan örövendő módon — *terjed.* Ugyancsak Bácsország szőlőtte Mamusch Lázár, a hírhedt Lázó, Szabadka városának bölcsességben és erényekben tündöklő

polgármestere. Ez meg legutóbb egy törvénytervezetet készített a mezei monások és munkaadók közti viszony „méltányos” szabályozására. Képzelték milyen sületlenségek vannak Lázó bátyánk korszakalkotó munkájában, ha még a munkásfaló polgári lapok is kijelentették róla, hogy nem anynyira a munkások, mint inkább a munkaadók érdekeit akarja megvédeni; tehát azokat, akiket az ördög sem akar bántani. Fölülmulja azonban Bácsország alispánját és Szabadka polgármesterét a „Magyar Hírlap” című makulatúrpapíros bácskai „levelezője”. Ez az ur, aki megbecsülni a papírost meg a tintát, a szántovai szocialisták mozgalmáról ad hírt. Tudósításában egy egész csomó számárság közt azt mondja, hogy a szántovai szocialisták aratás után bizonyos házakat ki fognak rabolni, a lakókat meg fogják ölni és azok földjeit maguk közt fel fogják osztani. Ilyen bárgyúságokkal csakugyan nem érdemes foglalkoznunk nekünk, akik nem szeretjük a rossz vicceket és a komolyságnak vagyunk barátjai. Csupán kóstolót akartunk adni olvasóinknak a burzsoá-bugrisok eszme-szörnyszülötteiből és be akartuk mutatni, miféle cimeres ökrök akarnak „hangulatot csinálni” a szocializmus ellen.

Agyonlőlek benneteket, ha mindjárt ki nem takarodtok innen... Mars ki...! Így rivalt a nagykatái szolgabíró Zollaira és társaira, kókai elvtársainkra, midőn azok gyűlést jelentettek be. És inasával hamarosan kituszkoltatta őket hivatalából. Hol van az a hatóság, amely az ilyen basáskodást megtorolná? Sehol! Mert a magyar szolgabírók törvénytörő erőszakossága ellen nincs appelláció. A szolgabíróban a nép nem lát becsületes, pártatlan, tiszteltreméltó hatósági közeget, hanem kéréletlen ellenséget. Sárközynek hívják ezt az alszolgabíró, ki a fenti kijelentésre vetemedett. Elvtársaink azután a főszolgabíróhoz is folyamodtak, de az sem engedélyezte a gyűlést és ezt így okolta meg: „Nem engedem, hogy a pesti zsidógyerekek kerületemben beszéljenek s rágalmazzanak.” Tisztelt főszolgabíró ur! Ha akarja, a keresztény gyerekek is elhúzzák a maga nótáját és azok épp oly alaposan megmondják az igazat. A mi pártunkban mindenféle vallás-vagy nemzetbeli találhat, az elnyomottak összessége van a mi táborunkban, valamint a túlsó oldalon is, az elnyomók táborában, a basáskodó keresztény szolgabíró és a vérszopó zsidó uszorás egy célra tör: a munkásnép kizsákmányolására. A szocialista párt, mely minden elnyomott ember érdekét felkarolja és nem tekint vallásra, fajra, vagy nemzetiségre, mert a mi ellenségeink, a tőkepénzesek is — akár zsidók, akár keresztények, papok, magnások vagy mások, akik a nép munkájából élnek, — szintén összetartanak. Ezt vegyék tudomásul a kókai elvtársak is. Ne esüggedjenek s ne hagyják magukat papjuk által eltántorítani, aki a papi néphárhoz akarja őket láncolni. Vessze vannak, mihelyt a pap hálójába kerülnek. Óvakodjanak tőle, a földi ördögtől. Ha most szenvedni és tűrni is kell igazságos ügyünkért, bizzunk és bizhatunk abban, hogy az igazság győzni fog. A szociáldemokrácia megteremtí majd a földi menyországot, a tulvilágít pedig az ellenségeinknek ajándékozzuk.

A kőművesek hőmozgalmi. Az utolsó évtizedben fellendülő építési ipar megszülte a dús gazdag építési vállalkozók seregét, de megszülte egyszersmind az építőmunkás-proletárok nyomorát és szervezkedését is. Az építőmunkások szervezetei közül a kőművesek szervezkedése halad legrohamosabban előre. A még 2-3 évvel ezelőtti sovíniszta munkások, ma már a szociáldemokrácia lelkes katonáinak vallják magukat. A kiállítás befejezése óta a vállalkozók vigézei útján a fővárosba csalogatott munkaerők a munkakeresletet növelik és így a vállalkozók spekulációjának legkedvencebb zsákmányát képezik, a mennyiben a vállalkozók a munkabérek a legalacsonyabbra szorítják, a munkaidőt pedig, a törvényes munkarendben foglalt 10½ órai munkaidő daczára, 11 és 11½ órai napi munkaidőre hosszabbítják meg. Ehhez járul még az is, hogy a pallérok részéről a bánásmód oly gyalázatos, mintha csak az emberi önérték teljes megsemmisítését tűzték volna ki célul. A balesetek száma évről-évre szaporodik. A munka mezején aránylag a kőművesek szállítják a legtöbb halottat. A betegségyógyászati kimutatás szerint 100 halálozás közül 80 eset tüdővész miatt következett be. Most végre csordultig telt a pohár. Kőműves proletártársaink hadat üzentek a vállalkozóknak. Felállították követeléseiket, melyek a 9½ órai munkaidő, a minimális munkabér, az átkos csoportvezetői rendszer eltörléséből állanak. E követeléseket ugyan már egy év előtt beterveztették a vállalkozókhoz, de azok hosszas huza-vona után, egy néhány, az ipartörvényben befoglalt jogok megadásával akarták a kőművesek szeméit kitörölni. A kőművesek azonban, mint öntudatos munkások, nem mentek lépére, hanem visszautasították az új munkarend-csapdát és erőlyesen szervezkedtek s most utoljára szólítják fel a munkaadókat, a jogos követelések megadására s ha azok nem engednek, akkor a sztrájk feltételül, két hét múlva be fog következni. A kőműveseknek legutolsó sztrájkja 1884-ben volt, midőn a reggeli 6 órától esti 6 óráig tartó munkaidőért harcoltak. A követelést akkor ki is vítették, azonban a sztrájk után az időleges szervezkedés feloszlott s a munkások nem örködtek kivívott jogaik fölött s így 12 esztendőn keresztül a vállalkozók lábbal tiporhatták ellentállás nélkül a munkarendet. Most azonban a céltudatos proletárság követeli jogait s ha a nemzetközi proletárság velük szemben kötelességét

fogja teljesíteni, akkor a győzelem biztos, mert 10.000 munkás sztrájkjának a tőke nem sokáig bír ellenállni. Felszólítjuk egyrészt vidéki elvtársainkat, hogy a hol csak kőművesek dolgoznak, tartassák vissza azokat a fővárosba való utazástól, másrészt pedig felszólítjuk elvtársainkat arra, hogy a támogatást meanel nagyobb mértékben gyakorolják, hogy kőműves elvtársaink győzelme biztos lehessen, mely győzelem egyszersmind a tőkés termelési rendszer ellen harcoló proletárság győzelmét is jelenti.

Ismét sajtóperek. A szocialistáirás ismét nagyban kezdődik. A kormány kivételes törvényeket ígért, az igazságügyminiszter pedig sajtóperekkel áll elő. Inkriminálta „Az elvtársakhoz” címűzett röpiratot izgatás miatt s a „Nép”-ban június hó 18-án megjelent „A magyar kormányhoz!” című cikket rágalmazás és becsületsértés címén. E perekre mi különösen készülünk s be fogjuk bizonyítani, hogy azt, a mit az inkriminált nyomtatványokban a szerzők állítanak, mind igaz. Vagy kétszázhusz tanut fognak a vádlottak bejelenteni, mint olyanokat, a kik az elkövetők, a mi az inkriminált nyomtatványokban meg van írva. Egy-egy per előreláthatólag több napig fog tartani.

A lefoglalt „Jönnek a szocialisták” szerzője felől még mindig nem kérdezősködött a sajtóbíró. A főkapitány pedig szintén nem küldi vissza a röpiratokat, a mi azt mutatja, hogy igaz az, a mit gyanítunk; nem is fogunk késni annak idején a titkos játékot nyilvánosságra hozni. Valaki nagyon kompromittálva lesz. Ezuttal tudatjuk az elvtársakkal, hogy mivel a lefoglalás törvénytelenül történt, a „Jönnek a szocialisták” című füzetet újból kiadtuk s az husz krajczárért kapható a „Népszava” könyvkereskedésében.

Váczi Pál kiskörösi elvtársunkat a kalocsai törvényszék dr. Pollacek Sándor ügyvéd közbenjárása folytán szabadlábra helyezte. A vizsgálat ellene „izgatás” miatt tovább folyik.

Pándon három elvtársat fogott el a csendőrség s a pestvidéki törvényszékhez szállította be őket. És miért? Egy ottani elvtárs, ki eseléd a pusztán, felvettette magát a pártszervezetbe. Őt azért, a két másik elvtársat pedig a miatt csukták be, mert amaszt felvették. Őt napi fogság után szabadlábra helyezték őket.

A 14 tápió-bicskei elvtárs, valamint Vonnák elvtárs Nagy-Kátáról és egy elvtárs Tápió-Sághról még mindig fogva vannak, daczára az ügyvédi közbenjárásnak.

Bugyin vasárnapra gyűlés volt bejelentve, melyet azonban a hatóság eltiltott. Osizmadia Sándor és Migray elvtársak lementek szónokolni, de alig hogy megérkeztek, a csendőrség megmozdította őket, elki-sérte — négy órai uton gyalog — a dabasi szolgabíróhoz, ki aztán — nem lévén semmi ok a letartóztatásra — szélnek eresztette őket.

A megígért kivételes állapotot már erősen gyakorolják. Csak rajta! A szociáldemokrácia megizmosodva, fegyelmelve és győztesen fog kikerülni a rá erőszakolt küzdelemből.

Beitoltott népgyűlés. A tatai elvtársak f. hó 8-ára népgyűlést jelentettek be, melyet a főszolgabíró ur azon megokolással tiltott be, hogy nem engedheti a gyűlés megtartását már azon egyszerű „indokok”-nál fogva sem, mert „ily irányu” gyűlések megtartása többször tiltatott el. Ez aztán megokolás. Úgy látszik ma már elegendő hivatkozni a multak erőszakosságaira, hogy egy népgyűlés betiltható legyen. Miért ne tiltaná be a gyűlést, mikor ezt többször büntetlenül meg is tette, gondolja a szolgabíró ur, de elfeledi azt, hogy ahányszor egy gyűlést tilt be, annyiszor csapja arcúl a gyülekezési szabadságot, annyiszor él vissza a törvénnyel. Ilyen lapdamódra játszanak a munkásnép szabadságával a szabad magyar „jogállam”-ban. De azért hurrá, éljen a magyar szabadság!

Az ószeresek nyomora. A városi tanács „böles intézkedése” által vagy ötszáz ószeres lett annak idején kiközösítve a tisztességes munkakeresetből. A tanács tudniillik határozatilag kimondta, hogy f. év május 1-én tul csak magyar állampolgárok gyakorolhatják az ószeres ipart, illetve a nem magyar honos ószeresek addig tartoznak a honosságot megszerezni. Csakhogy a csont- és rongyszedők, kiknek napi jövedelmük 50—60 kr. volt, napszámósoknak jegyeztették be magukat az adó-ívekbe. Egy ilyen szegény ember természetesen nem fizethet adót, melynek alapján honosítását megnyerhetné. E körülménynél fogva vesztette el közel 500 ember a keresetét. A ki nem tudta magát honosítani, az nem kapott házalási engedélyt. Ezen szegény emberek közül már többet eltolonezoltak hazájukba, a honnan ezelőtt 30—40 évvel ideszakadtak. Elettük nagyobb felét itt töltötték s most mint törődött agastyának, mint koldusok kerülnek vissza hazájukba. Egy Lauber Jakab nevű ószeres, ki 28 éve lakik Buda-pestben, elviselhetetlen nyomora miatt szombaton a Dunába ugrott. Holtan fogták ki. Fassler Márton 71 éves ószeres pedig szerdán követte amannak példáját. A városi tanács feleljen a humanitás itélőszéke előtt ezért a barbarizmusért. — Kedden délelőtt a legiszonyatosabb nyomorba taszított ószeresek szerkesztőségünkbe jöttek panaszkodni. Elkísértük őket azután a polgármester hivatalához. Ott feleségeik és gyermekeik már elfoglalták a folyosót s várták a polgármestert. Szánalmas képet nyújtott a várakozók csapata: lesóványkodva, éhesen, rongyosan álltak ott mindannyian. Végül megérkezett a várva-várt